

fat netop i denne Sag, men jeg skulde tage meget fejl, dersom det ikke var saa i den danske Befolkning, at om der i Befolkningen var en saadan Indignation, som det ærede Medlem syntes at forudsætte, der er mod det borgerlige Ægteskabs Gennemførelse, vilde den være kommen frem, det vilde være underligt, om der ikke skulde være fremkommet Protester og Interpellationer om en saa overordentlig vigtig Sag, som det ærede Medlem syntes at ville gøre den til. Nej, jeg er tilbøjelig til at tro, at man har pustet denne Indignation for stærkt op, og at der ingenlunde i Befolkningen er nogen saadan Indignation til Stede; at man tværtimod let vilde glide ind under den Ordning, som er tilsigtet af Regeringen ved dens Lovforslag, at Befolkningen vilde befinde sig overordentlig vel derved, og at Kirken intet vilde lide derved. Det er overhovedet beklageligt at tro, at Kirken er funderet saa slet, at den, dersom man forandrer Formen for Ægteskabs Indgaaelse, skulde tabe noget eller gaa glip af den Magt, den skulde have over Sjælene. Det kan jeg ikke tro, jeg tror, at hvis Kirken ellers ejer Kraft til at holde sig oppe og bevare sin Magt over Befolkningen, vil den meget vel vedblivende kunne bevare denne Magt, selv om man vedtager det borgerlige Ægteskab. At tro noget andet, forekommer mig at være en Tilkendegivelse af, at man ikke mener, at Kirken har den nødvendige moralske Kraft til at bevare sin Indflydelse paa Befolkningen.

Jeg taler ganske vist fra mit Standpunkt, og det kan godt være, det skiller sig meget fra det ærede Medlems, der nys havde Ordet, men jeg er i lige saa høj Grad som han, skønt mine religiøse Meninger kunde være andre end hans, af den Overbevisning, at man skal søge at opdrage Befolkningen i Frihed, og at alt, hvad der skal fremmes ved Tvang, det være paa det religiøse, politiske eller moralske Omraade, er forkasteligt. Befolkningen vil være vel tjent med at blive saa frit stillet, som Loven om borgerligt Ægteskab forudsætter, saa at man bagefter kan søge Kirken eller lade det være, og dette maa være den bedste Tilkendegivelse af, om man mener, at Kirkens Velsignelse er nødvendig. Jeg skal ogsaa henlede det ærede Medlems Opmærksomhed paa, at hans store Læremester Grundtvig har været en ivrig Forkæmper for det borgerlige Ægteskab. Uden at jeg vil fornærme det ærede Medlem, er jeg nær ved at tro, at han, som vel sagtens vil regne sig for

Grundtvigianer, i saa Fald er en vanslægtet Grundtvigianer. Jeg vil ogsaa henlede det ærede Medlems Opmærksomhed paa, at den store Reformator Luther har været en meget ivrig Forkæmper for, at Ægteskabet ikke absolut skal tilhøre Kirken, og endvidere gør jeg opmærksom paa, at man er i Stand til at paavise, at Kirken simpelthen har tilegnet sig Ægteskabet, men at det oprindeligt ikke har været Kirkens Opgave at indstifte Ægteskabet. Det, man nu gør, er ikke at tage denne Sag fra Kirken, men blot at vise Kirken hen til den Plads, hvor den retteligt hører hjemme, og sige: Staten først og saa Kirken. Det er Standpunktet, og dette Standpunkt er rigtigt. Det ærede Medlem udtrykte sig saaledes, at saa vilde Ægteskabet blive et simpelt Kontraktsforhold, og dette finder et Sidestykke i en Udtalelse af Landstingsudvalgets Flertal i Betænkningen af 1. April 1903, hvori det hedder: „naar Ægteskabets Stiftelse ved et Tvangsbud forvandles til en simpel borgerlig Akt, er den Fare neppe udelukket, at det hele efterhaanden vil kunne blive opfattet som et almindeligt Kontraktsforhold, der som saadant uden Følelse af Skam og Synd kan fortolkes, brydes og løses efter eget Tykke og privat Overenskomst.“ Hvis man virkelig var i Stand til at forhindre, at man brød det hellige Ægteskab, som er indstiftet af Kirken, og som er det, der lever og raader for Øjeblikket, eller at man fortolkede det og løste det efter eget Tykke, saa skulde jeg være tilbøjelig til at gøre Kirken flere Indrømmelser, end jeg nu vil kunne, thi det forekommer mig unægtelig, at Folk nu løbe fra hinanden for et godt Ord, naar det passer dem, og jeg kan ikke se, at Kirkens Velsignelse i mindste Maade forhindrer Folk i at op hæve deres Ægteskaber, men at man desværre saa ofte maa beholde Formen af Ægteskabet, medens man i Realiteten har brudt det. Hvis det er en Fordel, forekommer det mig unægteligt at være af den Slags Fordele, som man vilde være bedst tjent med at undvære; thi alt i denne Verden, der virkelig skal have moralsk Kraft og Styrke, fremmes dog bedst ved Aabenhed og Ærlighed og ikke ved at hænge Ægteskabets Kaabe om sig, saa man i Ly deraf kan tillade sig enhver Frihed.

Det lyder ganske vist meget smukt, at det ærede Medlem her anbefaler et frit Valg, medens man i Modsætning dertil vil sige, at det andet er tvungent. Men det er jo slet ikke det, der egentlig er Tilfæl-